

ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੰਵੀਂ
ਸਾਲ-2023-24
ਸੰਗੀਤ (ਵਾਦਨ)
ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਲਿਖਤੀ
ਭਾਗ-ੳ

ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ

1. ਸੰਗੀਤ, ਆਰੋਹ, ਅਵਰੋਹ, ਪਕੜ, ਜਾਤੀ, ਵਾਦੀ, ਸਮਵਾਦੀ, ਅਨੁਵਾਦੀ, ਵਰਜਿਤ, ਵਿਵਾਦੀ, ਸਵਰ, ਜਨਯਰਾਗ, ਆਸ਼ਰਯ ਰਾਗ, ਲੈਅ;
2. ਸ੍ਵਰ:- ਸੁਧ ਸ੍ਵਰ, ਕੋਮਲ ਸ੍ਵਰ, ਤੀਵਰ ਸ੍ਵਰ;
3. ਤਾਲ, ਮਾਤਰਾ ਵਿਭਾਗ, ਸਮ, ਤਾਲੀ, ਖਾਲੀ, ਆਵਰਤਨ;
4. ਵਰਣ ਸਥਾਈ, ਆਰੋਹੀ, ਅਵਰੋਹੀ, ਸੰਚਾਰੀ
5. ਅਲਾਪ-ਆਧੁਨਿਕ ਅਲਾਪ ਗਾਇਨ ਦੀ ਵਿਧੀ;
6. ਨਾਦ:- ਆਹਤ ਨਾਦ ਅਤੇ ਅਨਾਹਤ ਨਾਦ;
7. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵਾਦਾਂ ਦਾ ਮਹੱਤਵ;
8. ਜੀਵਨੀ ਅਨੁਪੂਰਨਾ ਦੇਵੀ;
9. ਰਾਗ, ਰਾਗ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਪਜਾਤੀਆਂ;
10. ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ (ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ) ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਪੀਂਡਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਰਾਇਣ ਭਾਤਖੰਡੇ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰਤੀ ਦੇਣ;

ਭਾਗ-ਅ

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਤੇ ਰਾਗ ਭੇਰਵੀ, ਕਾਫੀ, ਬਿਲਾਵਲ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਆਰੋਹ-ਅਵਰੋਹ ਪਕੜ ਅਤੇ ਰਜਾਖਾਨੀ ਗਤ ਦੀ ਸ੍ਵਰ ਲਿਪੀ;
2. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ-ਤਿੰਨ ਤਾਲ, ਝੱਪਤਾਲ, ਕਹਿਰਵਾ ਅਤੇ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਤੇ ਤਾਲ ਲਿਪੀ;

ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ (ਪ੍ਰਯੋਗੀ)

ਨੋਟ :- ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਟੋਲੀ ਵਿੱਚ 9 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਲਿਖਤੀ ਪੇਪਰ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਖਿਆਲ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾ ਸਮੇਤ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਹੋਣਗੇ।
2. ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਖਿਆਲ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਅਲਾਪ, ਤਾਨਾ ਸਮੇਤ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਹੋਣਗੇ।
3. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀਆਂ ਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਤਾਲ ਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਤਾਲੀ ਦੇ ਕੇ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਹੋਣਗੇ।
4. ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੁਰਸੰਗਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਹੋਣਗੇ।
5. ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਭਜਨ, ਸ਼ਬਦ, ਲੋਕ ਗੀਤ ਦਾ ਗਾਇਨ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ 4 ਮਿੰਟ ਹੋਣਗੇ।

ਕਿਰਿਆਤਮਕ (ਪਾਠ-ਕ੍ਰਮ)

1. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗ ਭੈਰਵੀ, ਕਾਫੀ, ਬਿਲਾਵਲ ਥਾਟਾਂ ਦੇ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਅੰਲਕਾਰ;
2. ਰਾਗ ਭੈਰਵੀ, ਕਾਫੀ ਅਤੇ ਬਿਲਾਵਲ ਵਿੱਚ ਰਜਾਖਾਨੀ ਗਤ , ਆਲਾਪ ਅਤੇ ਦੋ ਤੋੜਿਆਂ ਸਹਿਤ ;
3. ਤਿੰਨ ਤਾਲ, ਝਪਤਾਲ, ਕਹਿਰਵਾ ਅਤੇ ਦਾਦਰਾ ਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਠਾਹ ਦੁਗੁਣ ਲੈਅ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਨਾਲ ਤਾਲੀ ਦੇ ਕੇ ਉਚਾਰਣ ਕਰਨਾ;
4. ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ;
5. ਕਿਸੀ ਵੀ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਧੁਨ ਦਾ ਵਾਦਨ ਕਰਨਾ।

ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ

1. ਵਾਦਨ (ਪੰਜਾਬੀ) ਮੈਟਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ।
2. ਵਾਦਨ (ਹਿੰਦੀ) ਮੈਟਿਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ।